

Vergaderjaar 2024-2025

CLXIV

Herstel Groningen

F

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 januari 2025

Op 9 oktober 2024 informeerde ik uw Kamer, samen met de minister van Klimaat en Groene Groei, over de stand van zaken betreffende de verschillende juridische procedures en geschillen met de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) en haar aandeelhouders Shell en ExxonMobil (Kamerstuk CLXIV, A). Ik hecht er aan uw Kamer periodiek en -zorgvuldig rekening houdend met de procespositie van de Staat- zo veel als mogelijk openbaar over de voortgang van deze verschillende procedures en geschillen te informeren. In dit kader informeer ik u graag over recente ontwikkelingen rondom met name de heffingen die aan de NAM zijn opgelegd voor de kosten van schade en versterking in 2023.

De commissie Binnenlandse Zaken heeft op 14 januari jl. verzocht om een vertrouwelijke notitie met een korte uiteenzetting van de stand van zaken voorafgaand aan de technische briefing op 28 januari a.s. (EK CLXIV, E). Met deze brief geef ik invulling aan het verzoek om een actuele stand van zaken. Mijn ambtenaren zullen dit nader technische toelichten tijdens de vertrouwelijke briefing. De commissie heeft ook gevraagd of tijdens de briefing steeds duidelijk gemaakt kan worden welke informatie vertrouwelijk is en welke informatie wel openbaar is. Hier zal aandacht voor zijn.

Heffingen 2023

Vanaf de inwerkingtreding van de Tijdelijke Wet Groningen op 1 juli 2020 worden de kosten voor de schadeafhandeling door middel van heffingen doorbelast aan de NAM. De heffingsbesluiten voor het kalenderjaar 2023 zijn op 11 november 2024 opgelegd aan NAM. Deze besluiten betreffen de kosten voor fysieke schade, waardedalingsschade en immateriële schade, in totaal 520 mln. euro (afgerond). De kosten voor de versterking in 2023 worden op grond van de inwerkingtreding van de Wet Versterken op 1 juli 2023 met ingang van het derde kwartaal 2023 op de NAM verhaald door middel van een heffing. Het heffingsbesluit met betrekking tot de versterkingsoperatie in de tweede helft van 2023 bedroeg 396 mln. euro (afgerond). Op 24 december 2024 heeft de NAM de vier opgelegde heffingen over 2023 volledig en tijdig voldaan. Volgens de afdrachtensystematiek draagt de Staat (bij benadering) uiteindelijk 73% van de kosten voor de schadeafhandeling en versterkingsopgave.¹

Verzoek om voorlopige voorziening

Nadat ik het op 4 december ingediende verzoek van de NAM, Shell en ExxonMobil tot opschorting van de betalingsverplichting voor de heffingen 2023 heb afgewezen, heeft ExxonMobil op 10 december 2024 bij de rechtbank Noord-Nederland een verzoek ingediend tot het treffen van een voorlopige voorziening. ExxonMobil verzocht de rechtbank om de betalingsverplichting van de NAM, met betrekking tot de heffingsbesluiten die zijn opgelegd aan de NAM voor de versterkingsoperatie

¹ Kamerstuk 33 529, nr. 932

en de schadeafhandeling over 2023, tijdelijk op te schorten en de Staat te verplichten aanvullende informatie te verstrekken aan ExxonMobil inzake de heffingsbesluiten.

Op 23 december 2024 heeft de voorzieningenrechter deze verzoeken afgewezen omdat het spoedeisend belang ontbreekt.² Ten eerste omdat niet is gebleken dat ExxonMobil in onomkeerbare financiële problemen komt als de NAM tot betaling van de heffingen overgaat. Ten tweede omdat de behandeling van beroepen tegen fysieke schadeheffingen over het derde en vierde kwartaal van 2020 dit jaar door de rechtbank zal starten.

Bezwaar NAM heffingen 2023

De NAM heeft tot nu toe bezwaar gemaakt tegen alle opgelegde heffingsbesluiten, met uitzondering van de eerste heffingen voor immateriële schade (2021 en 2022). Op 20 december 2024 is NAM ook in bezwaar gegaan tegen de opgelegde heffingsbesluiten voor de schadeafhandeling en versterkingsoperatie over 2023. Naast de NAM heeft ExxonMobil op 6 december 2024 pro forma bezwaar aangetekend tegen alle over 2023 opgelegde schade en versterken heffingen.

Energiehandvestverdrag

Zoals ik in mijn brief van 18 oktober³ heb gemeld is ExxonMobil Petroleum & Chemical BV (ExxonMobil België) een nieuwe arbitrage procedure tegen Nederland gestart onder het Energiehandvestverdrag (Energy Charter Treaty, ook wel 'ECT'). Het scheidsgerecht hiervoor wordt nog gevormd. Daarnaast is de Staat ertoe overgegaan ExxonMobil België 10 januari 2025 te dagvaarden bij de Ondernemingsrechtbank Antwerpen, met de vordering ExxonMobil België te veroordelen tot het intrekken van deze arbitrageprocedure.

In een brief die via Shell Nederland B.V. is ontvangen, wordt ook verwezen naar het Energiehandvestverdrag.

Het kabinet houdt uw Kamer op de hoogte van de planning en het verloop van de (investerings) arbitrageprocedures.

Tot slot

Zoals ik ook in mijn eerdere brief heb aangegeven hebben de uitkomsten van de verschillende procedures die door de NAM, Shell en ExxonMobil zijn gestart geen effect op de inwoners van Groningen. De afhandeling van schade en het versterken van de gebouwen vinden onafhankelijk van deze procedures doorgang. In de juridische procedures zal de Staat zich verweren en daarbij alle (juridische) middelen inzetten die het nodig acht.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Herstel Groningen

Eddie van Marum

² Rb Noord-Nederland 23 december 2024, ECLI:NL:RBNNE:2024:5053.

³ Kamerbrief aan Tweede Kamer is door Eerste Kamer overgenomen en kent daarom geen EK nummer. (Kamerstuk 33529 nr.1261)